

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.
Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejemán
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 10. decembra 1891.

Štev. 23.

Vabilo k naročbi.

Leto se je zopet nagnilo in se bo v kratkem pomladilo. Približal se je tedaj čas, ko se naročnina za časnike odrajuje. Vabimo toraj vse stare naročnike, naj nam zvesti ostanejo in še več novih naberó; tisti pa, ki so „Mir“ doslej od drugih na posodo dobivali, naj bi se odslej sami naročili, da nas bo še večje število. „Mir“ je sicer že močno prodrl v národovo množino, on šteje veliko naročnikov, vendar več ko bo imel naročnikov in podpornikov, bolj srčno in veselo se bo vojskoval za katoliško vero in za pravice slovenskega rodu. Deset let bo zdaj v kratkem minulo, odkar je „Mir“ stopil na plan; ob novem letu prične se 11. leto njegovega delovanja. Hude borbe smo prestali v teh 10. letih, mnogo grenkih ur smo užili, velikokrat je bilo naše upanje goljufano. Od Dunajske vlade nismo v teh 10. letih ničesar dosegli, vse je še pri starem. Tudi se nam še ni posrečilo, da bi spravili svojega poslanca v državni zbor. Tedaj zunanjih uspehov nemamo pokazati; toliko večji so pa notranji uspehi, katerih sicer vsak ne vidi, pa so vendar pravo jedro in poroštvo boljše prihodnosti.

Ti notranji uspehi so: 1. „Mir“ je ljudstvo zdramil, da se zaveda svojih pravic, da se z ljubeznijo oklepa svoje domovine in svojega jezika, ter se rado podaja v volilni boj za svojo in domovinsko korist. Tega prej ni bilo; koroški Slovenci so spali in se niso zmenili za svoje politične pravice, k volitvam jih je pa bilo treba siloma vlačiti. 2. „Mir“ je slovensko ljudstvo na Koroškem poučil v političnih vprašanjih, da vsaj vedo, zakaj se gre, in jih ne more kmalu kdo zvabiti na krivo pot. 3. „Mir“ je zbudil in oživil zopet veselje do slovenskega branja; prej so koroški Slovenci le malo in neradi brali; ko je pa z „Miro“ prišlo več političnega gibanja, začeli so se ljudje zanimati za to, kaj „Mir“ piše, začeli so prebirati „Mir“ in pozneje tudi druge slovenske liste. Tudi družbi sv. Mohorja služi to v korist; kajti število njenih udov na Koroškem narašča, odkar so ljudje dobili več veselja do slovenskega berila in so se po „Miro“ bolj privadili pismeni slovenščini. 4. Na gospodarskem polju smo storili močen korak naprej, ustanovivši 12 slovenskih posojilnic. 5. Ustanovili smo nadalje 14 podružnic sv. Cirila in Metoda, ki skrbijo za pošteno kratkočasje, za ustneni pouk in dajo Slovincem priložnost, da se večkrat snidejo in pogovarjajo o svojih potrebah. Poleg tega pa smo si ustanovili tudi še za nas Slovence prevažno katoliško-politično in gospodarsko društvo, ki nam je bilo prepotrebno in ki vrlo deluje v prosep našega národa. To so uspehi, ki se nikakor prenizko ceniti ne smejo.

Tudi zanaprej hočemo delovati v istem duhu in se zvesto držati starega slovenskega gesla: za vero, domovino in cesarja! Slep je, kdor trdi, da vera ni v nevarnosti, ko vendar ravno v naših dnéh nastopa toliko krivih prerokov, ki tajijo resnice naše vere in jih mnogo preslepijo in za seboj potegnejo. Mi smo prepričani, da bi bila za naš národ največa nesreča, ko bi mu obledela zvezda sv. vere, ki mu je do zdaj kazala pravo pot do časne in večne sreče. Kakor ladjo brez krmila bi ga metali valovi političnih, verskih in socijalnih bojev sem ter tja in telebili slednjič v brezno pogube. Zato bomo vse svoje moči zastavili za to, da se katoliška vera med Slovenci živa ohrani.

Da bomo pa ob enem krepko branili národna in politična pravice našega národa ter pospeševali njegov vsestranski razvoj in napredek na duševnem in gospodarskem polju, razume se samo po sebi.

Gledé tretje točke pa omenjamo, da je naš svitli cesar še najbolj vnet za katoliško vero med vsemi vladarji, on brani škofe in duhovnike. On ne trpi, da bi se kdo zavolj vere preganjal, kakor se žal godi v mnogih drugih državah. Dal Bog, da bi se razmere v državnem zboru kmalu zboljšale, da dobimo močno konservativno večino in tako vlado, potem bomo tudi v národnem oziru dobili svobodo in prosti razvitek, in tedaj bomo spoznali, da bi Slovenci pod nobeno drugo državo ne mogli tako prosto živeti in se gibati, kakor ravno v Avstriji. Za trdno upamo, da bomo še tisti čas doživeli, zato pa prosimo Slovence, naj zvesti ostanejo staremu geslu in programu. Per aspera ad astra — v potrpežljivosti, zvestobi in uztrajnosti nam bo dozorel sad milejših dnij.

V tem smislu pozdravljamo vse naše podpornike, sotrudnike in bralce: ostanite nam zvesti vsi, kakor smo tudi mi Vam!

Lastništvo in uredništvo „Mira“.

Št. 23.009.

Slavnemu uredništvu časopisa
„Mir“

v Celovcu.

Na podlagi člena 19. tiskovne postave prosim, naj se v prihodnjem listu in na prvem mestu blagovoljno priobči naslednja

Uradna poprava.

V številki 21. časnika „Mir“ od dne 10. t. m. nahajata se dva članka pod napisom „Naše razmere“ in „Izpod Jepe (Boj proti podružnicam sv. Cirila in Metoda)“. V obeh člankih govori se o postopanju c. kr. okrajnega glavarstva beljaškega, kakor tudi o postopanju c. kr. okrajnega komisarja, katerega je bila ta oblast k shodom družbe sv. Cirila in Metoda dne 11. oktobra in dne 25. oktobra t. l. odposlala.

Po teh člankih posebno pa po prvem bilo je postopanje nepravilno, ker se pri tem nej oziralo na družbina pravila.

Na to se odgovarja.

C. kr. okrajno glavarstvo in njegov odposlanec sta tako postopala, kakor jima je postava in kakor so jima potrjena pravila predpisovala; ona sta morala na to gledati, da se družba svojih pravil natančno drži, ne pa ravna istim ravno nasproti. Družbi sv. Cirila in Metoda kakor tudi njenim podružnicam namen je, podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliško-narodni podlagi. Po mnenji c. k. okrajnega glavarstva vzete so bile v spored imenovanih shodov nekatere točke, katere se ne strinjajo s tem družbinim namenom. Vsled tega je c. kr. okr. glavarstvo, ne da bi bilo teh shodov prepovedalo, gledé na to, da je družba oziroma podružnica sprejemši te točke v spored svojih shodov, področje svoje prekoračila, le podružničnim načelstvom naznanilo, katere točke da se ne strinjajo z družbinim namenom, katere da se morajo tedaj izpustiti, ker bi sicer nastopili postavni nasledki.

Je li bilo to, po najbolji vesti in vednosti izrečeno mnenje pravo ali ne, razsodilo se bode v teku pravde.

Kakor se je gosp. prvomestniku podružnice za Beljak in okolico dne 24. oktobra t. l. v tukajšni pisarni povedalo, nahaja se v tem okraji več strank, ki si v svojem prizadevanji nasprotujejo in da je tedaj c. k. okrajno glavarstvo primorano na to gledati, da se vsaka družba natančno po svojih pravilih ravna.

C. kr. okr. glavarstvo je pri slični priliki tudi že drugim družbam prepovedalo, področje svoje prestopati, zatoraj se mora reči, da je bilo postopanje c. kr. okrajnega glavarstva in njegovega odposlanca v zadevi podružnic sv. Cirila in Metoda pravičnosti in jednako-pravnosti popolnoma primerno.

V Beljaku, dne 18. novembra 1891.

C. kr. okrajni glavar
Dr. Herrmann.

Imenitno vprašanje do vseh čč. prijateljev, dobrotnikov in naročnikov „Mirovih“.

Deset let je zdaj „Mir“ izhajal po dvakrat na mesec in po svojih močéh branil svetinje in pravice koroških Slovencev, jih učil in spodbujal ter odbijal sovražne napade. Bolj pa ko se Slovenci dramijo, toliko bolj divjajo tudi njihovi nasprotniki. Oni imajo na Koroškem tri liste, katerih vsaki je večji od „Mira“ in po večkrat izhaja. Ti listi se v velikem številu trosijo tudi med Slovence ter ljudstvo begajo z vsakovrstnimi lažmi in zvijačami. Zato se pa tudi med slovenskimi rodoljubi zmirom močnejše čuje glas, naj bi „Mir“ vsaj po trikrat na mesec izhajal, da bi ložej spodbijal pisarenje nasprotnih listov in da bi Slovence tembolj utrjeval in obdržal pri domači zastavi, ker bi večrat do njih govoril.

Mi temu nasvetu iz srca pritrdimo in še dastavimo, da bi „Mir“ ne mogel bolje pričeti družega desetletja svojega obstanka. Samo ena ovira nas straši: denarno vprašanje.

Troški bi se s tem „Miru“ povečali nad 1200 goldinarjev. Kje vzeti toliko denarja vsako leto? Drugače bi ne šlo, kakor če bi tudi naročniki hoteli več plačati za list, ki bo potem tudi več vreden, ker bo večkrat izhajal in za polovico več berila prinašal.

Prosimo tedaj vse dobrotnike, prijatelje, zapupne može in sploh naročnike „Mirove“, naj poprašujejo vseh v svoji okolici:

1. Koliko bolj premožnih rodoljubov bi bilo pripravljenih, plačevati za trikratni „Mir“ v mesecu vsako leto po 2 gld. naročnine?

2. Koliko manj premožnih rodoljubov naročnikov bi bilo pripravljenih dajati vsaj po 1 gld. 50 kr. letnine?

Prosimo vse naše prijatelje, naj nam z dopisnicami hitro odgovorijo na ti dve vprašanji, da bomo že do novega leta videli, ali smemo ta korak storiti ali ne. Da se prava misel naročnikov zvč, zato je pa potrebno, da nam kar le mogoče vsak odgovori; kdor že noče pri drugih popraševati, naj odgovori vsaj za samega sebe in nam svoje misli razodene.

Za vsacega bo to le majhna žrtva, za našo stvar pa velik napredek. To naj vsak prevdari in odgovor mu bo lahek.

Z odličnim spoštovanjem in bratskim pozdravom

[Lastništvo „Mira“.

Istrani, izgled Korošcem.

Istra je mala, peščena dežela na jugu od Kranjske in Trsta, od treh strani obdana od jadranskega morja. Trije národi se nahajajo v tej deželi, namreč Slovenci, Hrvati in Lahi. Na številke ljudskega štetja ni dosti dati, daleč pa ne bomo zgrešili resnice, ako rečemo, da je v Istri na blizu 50.000 Slovencev, 160.000 Hrvatov in 100.000 Lahov. Večina prebivalstva je tedaj slovanska in

sicer je Hrvatov mnogo več nego Slovencev. Kmetovalci so večidel Hrvati (Čiči) in Slovenci; Lahi so le bolj po mestih naseljeni. Dežela je malo rodovitna, zato je ljudstvo na kmetih zelo revno. Lahi v mestih so bolj premožni, ker se pečajo s kupčijo preko morja. Čeravno je Slovanov veliko več, vendar so Lahi (ktore tudi „Karnjele“ imenujejo) gospodarji v deželi, nekaj zato, ker so bolj premožni in imajo mesta v rokah, nekaj pa zato, ker so jim prej beneške, zdaj pa avstrijske vlade zmirom prednost dajale. V prejšnjih časih je bila namreč Istra pod beneško republiko in takrat so se Lahi v velikem številu priselili iz Italije v slovansko Istro. Z veliko okrutnostjo, napihnenostjo in brezobzirnostjo so Lahi tlačili vse čase uboge isterske Hrvate in Slovence na tla. Pa sčasoma so se tudi ti trpini zdramili in se začeli združeno vojskovati proti laškemu nasilju. V deželnem zboru isterske štejejo Hrvate in Slovence že osem poslancev, ki so vsi voljeni v kmetijskih občinah. Pa tudi za državni zbor so poskusili svojo srečo. V izhodni Istri je bil že pred šestimi leti izvoljen hrvaški poslanec Vitezič, letos pa Spinčič. V zapadni Istri pa imajo Lahi še več močij, in zato Slovani pred šestimi leti še niso nič opravili. Letos vigredi pa so že tudi v zapadni Istri zmagali Slovani. Toda Lahi, ki so v Istri vajeni brezobzirno in svojevoljno postopati ter za Slovane nemajo drugega ko zaničevanje, so na sleparsk način zavrgli 13 slovanskih glasov, tako da je njih kandidat dr. Vergottini večino zadobil. Toda državni zbor je to krivično volitev zavrgel in Vergottini je moral odstopiti. Zato so imeli zdaj jeseni meseca oktobra novo volitev. Boj je bil strašno hud in srdit; na mnogih krajih so morali žandarji vmes poseči; Lahi so grozili, obetali zlate gradove, ponujali in dajali denar, sramotili slovanske volilce, preklinjali duhovnike, celo s kamenjem napadali naše, — sploh vsak pripomoček jim je bil dober, da bi naše ostrašili, preslepili ali podkupili, da bi le kak glas pridobili, — pa vse je bilo zastonj: Istran je reven, pa pošten; za denar se ne prodá, kakor tudi je denarja potreben; zraven tega je neustrašen in stanovit. Te lepe lastnosti so peljale Istrane do zmage: po hudi borbi je vendar večina nagnila se na slovansko stran, dne 30. oktobra pri glavni volitvi je dobil slovanski kandidat dr. Laginja 108, laški kandidat Polesini pa le 104 glasov, toraj je prvi voljen. Vsa Istra vriska in prepeva od veselja, kajti zdobila je tiste verige, v ktere je bila toliko let uklenjena!

Da naši bralci vidijo, kako hud je bil boj, podamo jim nekatere poročila od takih mož, ki so bili sami pričujoči in so toraj vse sami videli in slišali.

V Poreču so v volilno komisijo volili same Lahe. Ko je pa tista videla, da je zmaga hrvaške stranke gotova, začela je slepariti. Nagnali so v volilno dvorano mnogo takih, ki niso imeli nobene volilne pravice, pa vendar so jim dovolili, da so volili za laško stran. Še otroci so smeli voliti. Nekteri so tudi po večkrat svoj glas oddali. Tako se ni čuditi, da je bilo nazadnje več glasov oddanih, kakor je bilo vseh vpisanih volilcev. Okrajni glavar je tedaj volitev ovrgel. Čudne reči so se godile tudi v Vrsaru. V Oprtlju, v Motovunu in v Višnjaju so naši zmagali. V Miljah so Lahi tako nepostavno postopali, da se je volitev

ovreči morala. V Kopru so zmagali Lahi, v Dekani in Dolini pa Slovenci. V Pomjanu so Slovenci propadli le za 4 glase, imeli so 256, Lahi pa 260 glasov; to pa so s tem dosegli, ker so izbrisali 50 naših, upisali pa 20 svojih. V Istri služi Lahom še posebno ta pripomoček, ker kmetje ne volijo doma po svojih vaseh, ampak morajo k volitvi v bližnje (laško) mesto, kjer volilni imenik sestavlja mestni župan, ki v kmetijski občini še volilne pravice nema. Pri takih prilikah se potem še zbere mestna poulična družba, zasramuje kmetške volilce, ko grejo skozi mesto ali pa še kamenje za njimi luča. — Iz Pomjana se še poroča, da je tam za laško stranko glasovalo mnogo takih, ki nimajo volilne pravice. Došlo je tudi mnogo mestjanov iz Kopra, ki so slovenske volilce strahovali. — V Miljah so pridli Lahi v volilno izbo in napadli Hrvate. Nekterim našim, ki plačujejo do 50 gld. davka, se je volilna pravica odrekla brez pravnega uzroka. — Ko so Lahi v Kortah propadli, so postali kakor besni. Vpili so, sikali, žvižgali in naše volilce zasramovali. Nazadnje so ponujali 100 gld. za en glas. Ko naših nobeden ni hotel vzeti Judeževga denarja, so bili Lahi še bolj razkačeni. Učitelju so pljuvali v obraz in mu pretili. Ko se naši po volitvi prikažejo na ulice, obnašali so se laboni kakor divjaki. Metali so za našimi gnjilo sadje, koruzne storže, krompir itd. Ko pridejo naši na konec mesta, napade jih divja, najbrž najeta družba s kamenjem. K sreči so prišli žandarji na pomoč in naše spremili iz mesta. Lahi so pa vendar ves čas kamenje lučali, tako da je bilo več naših ranjenih. — Največe veselje smo imeli, ko smo še v Št. Vincentu zmagali, kjer imajo Krnjeli veliko moč, naši so pa brez voditelja, le neki kmet našo stranko vodi, pa tisti je, kakor lev. — Lahi so strašno pobiti in zdihujejo kakor Judi na Babilonskih rekah. Neki bogataš je ves žalosten rekel: „To je desperia (obupanje), da sada (zdaj) beci (denar) več ne veljajo. Ni srebro, ni zlato ne pomaga.“ In res! našincem so ponujali 50, 60, 100 gld.; pa vzeli jih niso, pač pa so za našo stranko agitirali. Le nekdo je vzel 60 gld., pa je za nas agitiral in glasoval. Lahi so mu rekli: „To je grdo, da novac (denar) vzamete, pa proti nam delate. Čemo vas tužiti!“ (Hočemo vas tožiti.) — Hrvat je pa odgovoril: „Le tužite! neka vide svi, da za novac glasove kupujete!“ (Le tožite! naj vsi vidijo, da za denar glasove kupujete.)

Iz teh poročil vidite, ljubi koroški Slovenci, da v Istri imajo še vse hujšo vojsko pri volitvah, kakor je pri nas. To morate pa tudi priznati, da se Istrani bolj srčno, bolj stanovitno, bolj neustrašeno obnašajo pri volitvah, kakor je to pri nas navada. Pri nas se o volitvi ni treba kamenja bati, pa Slovenec se ustraši že male zamere. Hrvat tudi za 100 gld. ne prodá svojega glasa; pri nas se glasovi veliko boljše kupijo. To pa ni pošteno, ne možko, če kdo za več ali manjši dobiček svoj rod zataji in prodá. Hvala Bogu, tudi pri nas je takih malo, pa vendar se dobijo. Dal Bog, da bi se ne našel med nami noben izdajalec več, ampak da bi vselej tako hrabro šli v volilni boj, kakor Hrvatje v Istri, potem bomo tudi mi dočakali dan zmage.

Ravnajmo se tedaj po Istranih in ne udajmo se!

Ministra barona Gautscha odgovor,

kakor smo iz našega zadnjega lista razvideli, je bil zelo površen in za Slovence skoraj razžaljiv. Baron Gautsch je prav tako govoril, kakor so ga iz Celovca naučili.

Rekel je, da če kaka občina prosi za nemško šolo, se jej mora dovoliti. Če bi pa prosila za angleško šolo, kaj pa potem? In če občina prosi za šolo v materinem (slovenskem) jeziku, zakaj se pa taki občinine vstreže?

Hvalil je koroški deželni šolski svet, ker je izdal dne 9. novembra t. l. spet novo okrožnico, po kateri se morajo slovenske ure uvrstiti med druge in bodo za vse otroke obvezne, kjer stariši naravnost ne nasprotujejo. Ko bi se to zgodilo, potem je otrok slovenskih ur oproščen po — §. 19. drž. osn. postav! Gospod minister namreč čl. 19. čisto krivo tolmači; mi pravimo: **za Slovence je slovenščina prvi, nemščina drugi deželni jezik**; za Nemce pa je nemščina prvi, slovenščina drugi deželni jezik. Gosp. minister pa misli tako: za Nemce, kakor za Slovence je nemščina prvi, slovenščina pa drugi deželni jezik, in ker se po §. 19. nihče ne sme siliti, da bi se učil „druzega“ deželnega jezika, torej se tudi slovenski otrok ne sme siliti, da bi se učil slovensko, ker je to le drugi deželni jezik; nasprotno pa se smeta nemški in slovenski otrok siliti, da se učita „prvega“ deželnega jezika, namreč nemškega. Da je to razlaganje §. 19. čisto napačno, bo vsak politik vedel, če prav ni minister.

Nadalje obeta omenjena okrožnica deželnega šolskega sveta, da se otroci ne bodo preobložili zavoljo slovenskih ur, ampak da odpade ena ura risanja in ena ura telovadbe.

Če se bo ta okrožnica tako izvrševala, kakor je minister obljubil, potem pomeni za nas res nekaj dobička: tri slovenske ure na teden, v katerih se znajo otroci vsaj slovensko brati naučiti — če se pa ne bodo spet koj za ponemčevanje porabile. Da se pa s tako malenkostjo zadovoljiti ne moremo, je pač jasno.

Dve reči pa ste pri tej okrožnici zbudili našo pozornost: 1.) da se je izdala še le 9. novembra, tedaj le en par dni pred šolsko razpravo, in 2.) da jo je gosp. minister dne 13. novembra (čez 4 dni) že tako dobro poznal. To kaže na presrečne razmere med g. učnim ministrom in našim c. kr. deželnim šolskim svetom.

Našim prošnjam ni dal g. minister nobenega upanja; le to je rekel, če bi se ne rešile povoljno, naj se pritožimo na državno sodišče. **To bomo tudi storili.** Onih 33 prošelj, ki jih je odposlalo katol.-polit. društvo, prišlo je v Celovec nazaj, da jih reši deželni šolski svet. Njih osodo tedaj že poznamo. — Gospoda ministra so naši nasprotniki navdihnili z nevoljo zoper katoliško-politično društvo in zoper vse tiste, ki delajo za slovenščino, „kakor bi bili zgovorjeni, po gotovem načrtu (planmässig)“.

Gospod minister naj se našega načrta ne prestraši. Tudi naši nasprotniki delajo „planmässig“ na to, da bi Slovence ponemčili, in žalostno je le to, če minister tega že ni spoznal. Zoper sovražni načrt, ki se brez usmiljenja izvršuje, bo

tudi nam morda še dovoljeno, da svojo kožo „planmässig“ braniti skušamo.

Minister je tudi veliko govoril, kako potrebna je na Koroškem nemščina, in rekel je celo, da si nakopljejo tisti veliko odgovornost na glavo, ki govoré zoper nemške šole. Iz tega si lahko mislimo, s kakimi bedarijami in lažmi so morali Celovski gospodje ministru glavo nabasati in zmešati. Najbrž so mu rekli, da na Koroškem vsak lakote pogine, kdor nemško ne zna; če pa zna, potem se kar v Celovcu na trg vsede, pa mu pečeni golobje v usta letijo. V resnici pa je mnogo tisoč koroških Slovencev, ki nemščine ne znajo in je tudi ne potrebujejo. Še iz tistih, ki nemščino že znajo, bi jo smeli mnogi pozabiti, pa bi vendar ne stradali. Kmet živi od polja in od dela, ne pa od nemščine. Nemškutarji pa že vejo, zakaj da potrebo nemščine 3krat in 5krat večjo delajo, kakor je res!

S tem govorom si minister baron Gautsch pač ni nobene slave pridobil!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Ali nam bo novi odlok c. kr. deželnega šolskega sveta kaj koristil?) Deželni šolski svet je izdal dne 9. novembra t. l. nov odlok zastran slovenskih ur na ljudskih šolah, katerega glavne točke so:

1. Slovenski pouk naj se po krajevnih razmerah uvrsti med druge šolske ure.
2. Pouka v slovenščini se morajo udeležiti vsi učenci razun tistih, katerih stariši tega nočejo.
3. Da se šolarji zavolj slovenščine preveč ne obložijo, oprostijo se vsak teden ene ure risanja in ene ure telovadbe.

Veščaki in tisti, ki naše razmere poznajo, pa trdijo, da nam ta odlok ne bo nič koristil. Zakaj ne?

Ad I. Besede „naj se slovenske ure uvrstijo med druge“ so čisto nejasne; s tem še nikakor ni povedano, da slovenska ura ne sme biti poslednja dopoldne ali popoldne. Vse je tedaj na dobri volji učiteljev in njih predstojnikov ležeče, v to dobro voljo pa nemamo veliko zaupanja.

Ad II. Ako je starišem dovoljeno, svoje otroke oprostiti slovenskih ur, potem se ne sme govoriti, da je slovenščina za vse obligaten predmet. Veliko je, posebno na jezikovni meji, zaslepljenih starišev, ki so le v nemščino zaljubljeni, slovenščino pa malo obrajajo; taki tudi v politiki tekajo za nemškimi liberalci in za „bauernbundom“, in teh ne bo težko pregovoriti, da se izrečejo zoper vsak slovenski pouk, kakor se je že zgodilo v Ziljski dolini, v Grabštanju in Grebinju. Bati se je tudi, da bodo učitelji, katerim so slovenske ure le novo breme, svoj upliv porabili za to, da starišem ucepijo mržnjo do slovenskih ur in jih pregovorijo, da se izrečejo zoper nje. Vemo, da vsi ne bojo tako delali, mnogo pa jih utegne takih biti.

Ad III. Vprašanje je, ali je to dobro, da se okrajša pouk v risanju in telovadbi? Pri enorazrednicah bi ta pouk potem čisto odpadel. Na nerazdeljenih enorazrednicah je namreč le ena ura risanja in ena ura telovadbe na teden. Na teh šolah bi tedaj po novem odloku ta dva predmeta

popolnoma odpadla. Na razdeljenih enorazrednicah pa ste dve uri risanja in le ena ura telovadbe. Tedaj bi ostala le ena ura risanja, telovadba pa čisto odpade. Še le na dvo- in trirazrednicah ste po dve uri risanja in dve uri telovadbe. Risanje in telovadba pa sta predmeta, ki nista tako brez vrednosti, kakor bi se mislilo. Pri risanju se vadi oko in roka, in ni brez koristi, ako zna človek s podobo na papirju pokazati, kaj si v glavi misli. In čeravno bi se mislilo, da telovadba na deželi ni tako potrebna, kjer se otroci itak dosti zletajo in utrudijo, vendar pa se ne sme prezreti, da se pri telovadbi učijo tudi vojaške hoje in vojaškega gibanja, in to je tudi imenitno v naših časih, ko mora vse vojak biti. Če se je deček že v šoli učil vojaškega kretanja, potem ne bo tako trd in okoren, kadar k vojakom pride.

Sicer pa se otrokom šolsko breme s tem nič ne olajša, ako se oprostim telovadbe in risanja; kajti za risanje se ni treba doma nič učiti in pripravljati, pri telovadbi pa tudi ni treba nič misliti, to je otrokom kakor za kratek čas. Nasprotno pa imajo slovenski otroci tri šolske ure več, in oni se morajo tako v slovenskem, kakor v nemškem jeziku vsega tega naučiti, kar je nemškim otrokom samo v nemškem jeziku znati treba. Od slovenskih otrok se tedaj dvakrat toliko tirja, kakor od nemških.

Iz povedanega je jasno, da z novo naredbo ne moremo biti zadovoljni, in da moramo slej ko prej tirjati slovenski učni jezik za naše šole.

Iz Celovca. (Ljudsko štetje in „Freie Stimmen“.) Zadnja ljudska štetje l. 1890. je pokazala, da je število Slovencev v zadnjih desetih letih le pičlo narastlo. Pa tudi Nemci in Čehi se niso dosti pomnožili, nasprotno pa kažejo izhodni národi: Poljaki, Malorusi, Rumunci, Madjari in Hrvatje močen naraščaj. Uzroka za to prikazen sta posebno dva: eden je ta, da se je lani v izhodnih deželah naselilo veliko Judov, ki so bili iz Rusije pregnani, in ti imajo navado, da se ne zapišejo za Jude, ampak za Poljake, ali Madjare, ali Rumunce itd., kjer se namreč naselijo in kakor jim bolje kaže. Potem je pa še ta uzrok, da je v izhodnih deželah še dosti neobdelane zemlje, in če se prav ljudstvo pomnoži, jim ni treba zapustiti domače zemlje, ampak jo bolj pridno obdelujejo in vsi še lahko živijo. V nemških, čeških in slovenskih deželah je pa vsa dobra zemlja že obdelana in razdeljena, tako da več ljudij skoro ne more na njej živeti, kakor jih zdaj živi. Edini pomoček bi bil, ko bi se naredilo mnogo novih tovarn (fabrik), fužin itd., da bi ljudje tam svoj zaslužek našli. V zadnjem času so pa tudi naše tovarne le slabo napredovale; nekaj se jih je celo opustilo. Če pa doma ni zaslužka, morali so se ljudje izseljevati, in v resnici gre vsako leto na tisoče ljudij iz čeških, nemških in slovenskih dežel v — Ameriko. Slovenci pa grejo za delom tudi v Trst, na Hrvaško, na zgornje Štajersko in Koroško, pa tudi v spodnjo in gorenjo Avstrijo, na Tirolsko in Bavarsko. Vseh teh ni doma, kedar se ljudstvo šteje, toraj se tudi šteti ne morejo, in potem se ni čuditi, da je število Slovencev le pičlo narastlo. Urednik „Freie Stimmen“ pa tega ni premislil ali noče vedeti; zato se norčuje iz Slovencev in jih nazaj deva, češ, da so tako slabega semena, da se ne

morejo pomnožiti, in da še imena „národ“ ne zaslužijo, ker še v zadnjih 10. letih, ko jih je vlada tako „božala“ (??), niso mogli nič razširiti svojega jezika. Tudi se list veseli, da se je število Slovencev na Koroškem za 1222 glav skrčilo. Iz tega lahko Slovenci spoznajo, kako sovražen jim je ta liberalni list, ker se toliko veseli, misleč, da število Slovencev nazaj gre, in jih zavolj tega zaničuje in grdi. Kedar pa ta list Slovincem priporoča nemške šole, takrat se vselej hvali, da hoče le Slovincem pomagati in da mu ni družega mar, kakor Slovence srečne videti. Resnica pa je to, da bi ti ljudje najrajši videli, ko bi bilo Slovencev prej ko prej konec, da bi njih zemljo Nemci zasedli; zato pa tako tiščijo na nemške šole, da bi Slovenci svojo materno besedo zapustili in pozabili, in ko bi se nemško naučili, da bi se rajši skidali iz svojih krajev in šli v Ameriko ali kam drugam, da bi Nemcem prostor naredili. To se pa ne bo zgodilo, Slovenci svoje domovine ne bomo nikomur prepustili, pa tudi svoje slovenske matrne besede ne bomo pozabili. Nadalje pa tudi to ni res, da Slovenci izumirajo. Slovenci ima dosti otrok, le doma ne ostanejo vsi. Upamo pa, da se bodo razmere pri nas zboljšale, da bo doma več zaslužka, potem bodo Slovenci doma ostali in njih število bo rastlo. Sicer pa so nas tudi pri štetvi v mnogih krajih osleparili. Dosti Slovencev se je za Nemce zapisalo. V Pliberku so našli 1100 Nemcev in le 120 Slovencev. Kdor Pliberk pozna, bo vedel, da so te številke neresnične, ker je tam le malo pravih Nemcev. Tako se je godilo tudi v Borovljah in mnogih drugih krajih. Na podlagi takih številk pa potem pišejo članke zoper nas! Pa to je le na papirju!

Iz Gozdanj. (Olepšanje cerkve.) Ukljub slabe letine sploh, in še posebno strašne toče 30. rožnika tega leta, sta se vendar dva dobrotnika farne cerkve, namreč: Miha Sumper, po domače Kajžnik, v Vaserni vasi, kateri je že veliko za cerkev storil, in Matevž Švarc, po domače Orinčik, v Drežcah, oglasila, da hočeta celo farno cerkev z fresko-slikami olepšati. V ta namen sta vsak po dva stotaka darovala. Domač slikar iz Rožeka, g. Peter Markovič, je to delo prevzel in v dveh mesecih prav izvrstno lepo v zadovoljenje vseh farmanov doделal. Imenovani slikar in pozlatař g. Peter Markovič se torej more vsem cerkvenim upravnistvom vestno, posebno tudi zavolj tega, ker ni predrag, priporočevati.

Iz Žabnice. (Knjige družbe sv. Mohorja.) Pred kratkim dobil sem v roke letošnje knjige družbe sv. Mohorja. Kako težko pričakuje povsod ukaželjno slovensko ljudstvo knjig, ki jih razpošilja leto za letom vrla naša družba obilnim udom svojim. In to tudi po vsej pravici! Saj nam daje šestero knjig mnogo lepega in koristnega berila, ki bistri priprostemu ljudstvu um in mu blaži srce. Rado seže v dolgih zimskih večerih naše verno ljudstvo po teh knjigah in porabi na tak način zlati čas sebi v korist. Kdor je knjige prebiral in jih do cela pozna, se gotovo čudi, da za more družba postreči za „bori“ goldinarček s toliko lepimi knjigami. In „en“ goldinar pač za more marsikdo pogrešati brez škode in si ž njim

omisli krasnih knjig. Mi koroški Slovenci se ne moremo priučiti materinemu jeziku v naših nemškutarskih šolah. Iz šole se je izgnala mila slovenščina in torej nam ni mogoče se izomikati, kakor vsi drugi narodi, v svojem jeziku. Kar nam pa v sedanjih žalostnih časih ne zamore dati šola, to vsaj v nekoliko meri nadomesti prekristna naša družba. Lahko si pripomoremo s knjigami družbe sv. Mohorja ter vsaj malo popravimo, kar se je nam zabranilo v nežni mladosti. Velevažno je torej, da se razširi družba vedno bolj med slovenskim narodom, posebno v tužnem Korotanu, ker ž njo se množi in povzdiguje i omika med priprostim ljudstvom in utrjuje ljubezen do sv. vere. Vsakemu vnetemu domoljubu napolnjuje vrli napredek naše družbe srce z nepopisnim veseljem videti, da se tudi množi število udov ter se lepo razcvita naša družba. Užalostilo pa se mi je srce, ko sem poiskal v koledarju rojstno svojo vas. „Vsaka ptica rada tje leti, kjer se je izvalila“, pravi že pregovor. Lahko bode i vsakemu umevno, zakaj sem najprej pogledal imenik kraja:

„Kjer ni mi tuj noben obraz,
Pozna me vsak, vsakóga jaz.“

Število udov v domačej vasi je le 30 — lansko leto jih je bilo 20 in predlanskim 27; ako pomislimo, da šteje vas po zadnjem ljudskem štetju 808 Slovencev, je očitno, da ni število udov s prebivalci v nobeni primeri. Res s počasnimi, lenimi koraki napreduje število! Morda mi kdo ugovarja, da ljudstvo zaradi siromaščine ne more strpeti goldinarja. A to nikakor ni res! Večinoma so revni ljudje vpisani v družbo — mnogo premožnih družin pa zastojni iščeš med udi. In glejte, sosedna naša vasica Ovčja vas, ki ne šteje polovice prebivalcev v Žabnicah, nas osramoti; tam pri veliko slabših razmerah je pridobila naša družba 32 udov — torej prekosi Žabniško faro. Jasno je torej, da so v naši vasi ljudje jako nebrižni in se ne zmenijo dosti za družbo! Na noge torej, dragi rojaki! Zanimajmo se bolj za prekristni naš zavod, z združenimi močmi delujmo na prid družbe. Vsakdo, ki je ud naše družbe, naj skuša pridobiti vsaj „enega“ uda, kar je lahko mogoče, in poskočilo bode število na 60. Le pokažimo prekrasne knjige neudom, da se sami prepričajo o njih vrednosti. Kdor ima le iskrico ljubezni in spoštovanja do svojega rodú, ne bo izostal. Na tak način bomo mnogo koristili sovaščanom in družba bode i v naši vasi obrodila obilnega sadú. Bog daj! —rl-

Iz Št. Pavla na Zili. (Blagoslovljenje altarjev.) V nedeljo dné 22. nov. smo obhajali pri nas lepo slovesnost. Blagoslovlili so se namreč novopozlaščeni altarji in leca; bila je ob desetih velika (peta) sv. maša in popoldne ob treh blagoslov in zahvalna pesem. Ljudstva se je silno veliko zbralo, ker je bilo dokaj lepo vreme, zatorej nam bo ta dan ostal v vednem spominu. Velika zasluga za to pa gre č. g. Franu Katniku, župniku v Št. Štefanu, ki so naš farni oskrbnik, kateri so to reč z velikim trudom dohnali. Bog naj nam jih vedno zdrave ohrani in njih trud stoterno povrne.

Iz spodnjega Roža. (Ljubeljska železnica.) O tej zadevi se nam poroča: Vlada je sama spoznala, kako potrebna bi bila železnica čez Ljubelj in od Loke do Divače za Trst, za Koroško, gorrenjo Avstrijo in za Češko; zato je poslala inže-

nirje, naj pregledajo in premerijo svet v Poljanski dolini med Loko in Divačo, potem pa Ljubeljsko črto med Tržičem in Celovcem, ter naj prevdario in povejo, koliko denarja bi se za to železnico potrebovalo. Inženjerem se je predložil tudi stari načrt Ljubeljske železnice, ki se je izdelal pred kakimi 20 leti. Inženirji so pa spoznali, da se bo dala železnica s pomočjo zobnih koles v ravni črti izpeljati od Kranja do Celovca, in da ne bo treba tistih dveh velikih cokelj, ene v Tržiču, druge v Rožni dolini, kakor predlaga stari načrt. V primeri s starim načrtom se bo vozna črta skrajšala za 12 kilometrov. Potreben bo velik predor (tunel) in več malih predorov. Vendar pa se bo tudi pri predorih črta skrajšala za 2 kilometra v primeri s starim načrtom (planom). Po novem načrtu se bo železnica za 5 milijonov goldinarjev boljši kup naredila, kakor kaže proračun starega načrta. Seveda se mora v poštrev vzeti, da so med tem časom avstrijski inženjerji izvrtali Orelski predor in se pri tem veliko naučili.

Tir in stroji se bodo tako naredili, kakor je zdaj pri hribovskih železnicah navada, v Švici, severni in južni Ameriki in v Avstriji pri železnici Eisenerz-Vorderberg. Skušnje, ki so se naredile pri teh železnicah, bodo tudi za Ljubeljsko železnico dobro došle.

Izpod Obirja. (Pravo in napačno razlaganje čl. 19. državnih osnovnih postav.)

Člen 19. državnih osnovnih postav pravi med drugim, „da se nobeden ne sme siliti, da bi se učil družega deželne jezika“. Zdaj se pa vpraša: kateri je „drugi“ deželni jezik? Odkar imamo ustavo, so vsi politiki ta paragraf tako razlagali, da je na primer na Koroškem za Slovence prvi deželni jezik slovenščina, drugi pa nemščina; narobe je pa za Nemce prvi deželni jezik nemščina, drugi pa slovenščina. Ako pomislimo, da so nemški liberalci le neradi privolili, da so sprejeli v ustavo člen 19., da so jih pa slovanski poslanci k temu prisilili, ker bi bili sicer s svojim nasprotovanjem vso ustavo v nevarnost spravili, in ako ves člen 19. preberemo, bomo se preverili, da ves njegov duh gre na to, da Slovanom podá močno brambo proti ponemčevanju, potem bomo radi pritrdili, da je zgoraj omenjeno razlaganje pravo; v resnici se je čl. 19. tudi vselej tako razlagal. Toda minister Gautsch, najbrž podkurjen po zvutih Celovskih liberalcih, je začel čl. 19. vse drugače tolmačiti. V svojem govoru proti poslancu Klunu je namreč rekel:

„Tudi je deželni šolski svet določil, da bo pouk v drugem deželnem jeziku, tedaj v slovenščini, na vseh šolah obligaten; vendar pa, če stariši tega pouka nočejo, se otroci ne morejo siliti, da bi se udeležili slovenskega pouka, — in v tem oziru moram opomniti na določbo člena 19. državnih osnovnih postav.“

Minister si stvar tako razlaga: „Na Koroškem je nemščina prvi deželni jezik, slovenščina pa drugi deželni jezik — tako za Nemce, kakor za Slovence. Ker pa člen 19. pravi, da se nobeden ne sme siliti, družega deželne jezika se učiti, in ker je slovenščina le drugi deželni jezik, toraj se tudi slovenski otroci po členu 19. ne smejo siliti, da bi se v šoli učili svojega maternega jezika,

ako njih stariši tega nočejo. To razlaganje člena 19. je pa čisto krivo in napačno, in mi Slovenci moramo za časa protestirati zoper tako tolmačenje državnih osnovnih postav, ker sicer nam zna prinesiti veliko škodo. Liberalcem in nemškutarjem potem ni družega treba, ko pretrpajo nekaj slovenskih starišev, da se bodo izrekli zoper slovenski pouk, — in slovenske šole so nam zabranjene! Sploh pa mislim, da tega trpanja ne bo prej konec, dokler se ne naredi jasna postava, ki bo uredila določbe o učenem jeziku. Dokler bodo pri priprostem ljudstvu ali celo pri otrocih okoli popraševali, ne bo konca preprirov.

Iz Libuče. (Slovenci zmagali!) Nepopisljivo veselje vlada sedaj v naši občini, ker smo v njej zopet gospodarji postali. Dne 26. novembra t. l. imeli so občinsko volitev, ktere se je udeležilo blizu 300 volilcev. V drugem in tretjem razredu smo sijajno zmagali, da-si je ves Pliberk po konci bil in so od nasprotne strani vsi volilci prišli. Naši odborniki so: 1. Jernej Črnko, 2. Matevž Breznik, 3. Anton Močivnik, 4. Jožef Ažman, 5. Aleš Postertnik, 6. Gašper Glavar, 7. Tomaž Stare, 8. Matevž Črnko, 9. Luka Mandel, 10. Peter Pečnik, 11. Gregor Mlinar, 12. Baštej Matija in 6 namestnikov. Dobro je bilo za našo stranko, da se je že dolgo prej pripravljala na ta hudi in trdi boj in da je prosila, naj c. k. okrajno glavarstvo k volitvi nekega g. odposlanca odpošlje. Liberalci so poparjeni in ne vemo, za kaj jim bo tisti smodnik, s katerim so hoteli na dan volitve svojo „zmago“ slaviti? Resničen je pregovor: „Človek obrača, Bog pa obrne!“

Iz Prevalj. (Shod slovenskega katoliško-političnega društva in Ciril-Metodove podružnice za Tolsti vrh in okolico.) Na vabilo društva, razglašeno v „Miru“, zbralo se je dne 30. novembra pri Fari poleg Prevalj okoli 150 posestnikov in volilcev ter društvenih udov; mnogo pa jih je moralo oditi, ker je primanjkovalo prostora, kajti bile ste obe prostorni sobi popolnoma natlačeni in tudi na hodniku bilo je mnogo poslušalcev. Shod se je vršil točno po razglašenem sporedu in je zborovanje trajalo od 1/2 4. ure popoldne do 7. ure zvečer. Najprej je g. predsednik, deželni poslanec in župnik Gregor Einspieler, s presrčnimi besedami pozdravil zborovalce in poročal o svojem delovanju v deželnem zboru. Navzoči so ga ves čas pazno poslušali in njegovemu govoru večkrat glasno pritrdjevali. Prisotni volilci pa so mu soglasno izrekli svoje popolno zaupanje, kar si naj naši liberalci in nemškutarji dobro zapomnijo. Časi so minuli, ko so oni ljudstvo begali z vsakovrstnimi lažmi, strašili in s praznimi pregovori; Slovenci so spoznali svoje prave prijatelje in se jih trdno oklepajo. — O društvenem delovanju in o političnem položaju je potem v daljšem govoru poročal gosp. podpredsednik V. Legat, na kratko razložil vsebino in pomen prestolnega govora, omenjal raznih strank v državnem zboru ter posebno povdarjal, oziraje se na razne okoliščine, važnost občinskih volitev, k čemur je nas Slovence najbolj spodbudil naučni minister baron Gautsch sam s svojim govorom v šolski debati. Treba je, da si na ta način sami pomagamo, ker od sedanjega ministerstva itak veliko pričakovati ne smemo, ko je Slovanom

povsem nasprotno. Poročilo se je s pohvalo vsprejelo. — O razpravi o ljudskih šolah v državnem zboru je potem korenito govoril zopet gosp. predsednik Gregor Einspieler in se je enoglasno in s posebnim navdušenjem sklenilo, vnovič odposlati pismo zahvalo slovenskim državnim poslancem, posebno gg. kanoniku Klunu, dr. Ferjančiču in Šukljeju, ki se pri vsaki priliki možato potegnejo za koroške Slovence. Pismena zahvala se ima tudi odposlati poslancu Zallingerju, ker se je v delegacijah krepko oglasil za pravice, svobodo in neodvisnost sv. Očeta papeža. — Zelo zanimivo je bilo poročilo gosp. komendatorja Šerviceljna o koroški deputaciji, ki je bila pri ministrih na Dunaju. Poučni govor pa je moral žalibog izostati, ker je dotični gospod, ki je prevzel ta govor, dan pred zborovanjem zbolel. — Pristopilo je mnogo novih udov, in nastopilo je še več govornikov, med katerimi nam je posebno pohvalno omenjati gosp. Š. Skubeljna iz Prevalj in g. Dragotina Hribarja iz Celja kot zastopnika glavne družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Konečno je gosp. predsednik s trikratnimi slava-klici na našega presvitlega cesarja zaključil zborovanje.

Shod slavne podružnice sv. Cirila in Metoda za Tolsti vrh in okolico, ki je prva zborovala od 1/2 2. do 3. ure popoldne v ravno teh prostorih po znanem sporedu, bil je tudi prav dobro obiskan in so navzoči s posebno pazljivostjo poslušali razne govore, pevci pa so vmes prepevali lepe domače slovenske pesni. Po končanih sporedih obeh zborovanj je sledila prosta zabava, pri kateri je bilo prav živahno in veselo; govorile so se iskrene in navdušene napitnice; vmes pa je krasno pel kvartet vrlih gg. pevcev slavnega pevskega društva „Slavec“ iz Ljubljane. — Vse je bilo navdušeno in polno upanja v boljšo bodočnost slovenskega naroda. Omeniti je še, da so bili med zborovalci veljavni rodoljubi iz cele Podjunske doline, posebno iz bližnjih občin; pa tudi nekteri gospodje iz sosedne Štajerske so ta shod počastili s svojo prisotnostjo. Zborovanje, pri katerem je bil navzoč tudi v našem kraju obče spoštovani g. c. kr. okrajni komisar J. Kremenšek iz Velikoveca, vršilo se je v najlepšem redu in razšli smo se še-le pozno na večer povsem veseli in zadovoljni.

Došla sta tudi naslednja dva brzojavna pozdrava:

Iz Ljubljane. Živeli neustrašeni boritelji za vero in narod! Živeli koroški Slovenci! Bog blagoslovi Vaš trud za pravično stvar!

Uredništvo „Slovenca“.

Iz Celovca. Vrlim zborovalcem kliče: „Ne udajmo se!“ — in gromovit: „Živio!“

Celovška slovenska mladež.

Srčna hvala tedaj odboru katoliško-političnega društva, gospodom pevcem, vsem govornikom in vsem sosedom, ki so nas Prevaljce pri tej priliki s svojim obiskom počastili!

Iz Kranjske gore. (Prvi desetak za pomnoženo izdajanje „Mira“.) Slučajno je prišel rodoljub s Koroškega k nam, ko smo obhajali god našega gospoda kaplana. Razgovarjali smo se o žalostnih, prežalostnih razmerah na Koroškem in uvideli, da je neobhodno potrebno, da se z novim letom počenši „Mir“ najmenj po trikrat na mesec

izdaja. Na predlog nekega gospoda, ki pri vsakej priložnosti rad podpira koroške Slovence, zbralo se je med navzočimi šest gospodi 8 gld., kterej svoti ste še dodali dve rodoljubkinji po 1 gld., tako da je prišel skupaj prvi desetak v ta namen, da se pomnoži z novim letom izdajanje „Mira“. V isti namen obljubil je gospod predlagatelj žrtvovati po 3 gld. na mesec. Živeli koroški Slovenci!

Opomba uredništva. Ko z veseljem objavljamo to vest, izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem gospodom darovateljem. Slava jim!

Iz Štajerskega. (Gautsch-ev prstalinjega pest?) Ali že veste, kaj so bile besede, ktere je gosp. minister Gautsch govoril na rojstni dan nepozabnega „očeta koroških Slovencev“, rajnega našega msgra. Andreja Einspielerja! So-li bile prst, s katerim Vam je namignil, da bi bili tihi ter ne bi več terjali svojih, po božjih in po državnih zakonih zajamčenih narodnih pravic, ali so mar bile pest, s katero je zažugal pobiti Vaše neumorno delavno „katol.-politično in gospodarsko društvo v Celovcu“? Ker je že modri kralj Salomon trdil, „da ni nič novega pod solncem“, naj boječim v tolažbo povem, kako so pred dvajsetimi leti Gautsch-evi predniki hoteli nas Štajerce pestiti, (ne pestovati). Takrat še mlado „katoliško konservativno društvo v Gradcu“ sestavilo je bilo preponižno prošnjo, ako se ne motim, naravnost do Njih apostol. Veličanstva našega presvetlega cesarja. V tej prošnji naštel je odkritosrečno vse rane, ktere je razposajeni liberalizem bil vsekal katoliškemu ljudstvu na cerkvenem in narodno-gospodarskem polju. Tajnik onega društva razposlal je bil iz Gradca po eden odtis te prošnje vsem katol. konservativnim društvom na Štajerskem s prijaznim pozivom, prošnji Graškega društva pridružiti se. Tako je prišla tudi takrat lepa vrsta enako glasečih se prošenj na Dunaj. Ministerski predsednik bil je tisto dobo grof Auersperg, a „duša“ njegovega ministerstva bil je čez mero liberalni dr. Lasser. Ta ljubi nasprotnik Slovanov (posebno pa katoličanov), vedel si je priskrbeti one prošnje raznih katoliških političnih društev na Štajerskem. Da se je skazal pravega pravcatega laži-liberalca, zato je svojim političnim gosposkam zaukazal najstrožje preiskovati, kje da so se te prošnje rodile in kako da so se po vsej deželi razširile? Najprej morali so vsi društveni zapisniki, potem pa vsi načelniki in društveni zapisnikarji pred politične komisarje. Tam sestavljale so se cele pole dolgih zapisnikov o zgodovini teh nedolžnih prošenj. Liberalni časniki vedeli so tačas veliko pripovedovati o „črni internaciji“, o „Sanfedistih“ itd. A kaj se je zgodilo? Ne eno katol. društvo ni bilo razpuščeno, ne eden načelnik ali perovodja kterege teh društev ni bil kaznovan. Res, gore so stokale, pa še miška se ni porodila! In to je bilo takrat, ko je liberalcem pšenica najlepše cvetela, zato se menda tudi letos zavoljo Vaših 33 prošenj svet še ne bo pogreznil?

Iz Griž ob Savinji. Lep dan je bil 25. oktober; ljudje so prihiteli od vseh strani na redko slavnost. Zasadil se je tačas križ na stolp Marije Lurske cerkve, ki se stavi v spomin jubilejev 1. 1888. Vse je bilo tega veselo, tudi topiči so pokali, ko se je zableščelo znamenje na vrhuncu. Zdaj dobila je Savinjska dolina takorekoč krono svojo, ki na

naravnolepem Gradišču z „zvezdo“ prijazno kaže v nebeško domovino. Čast č. g. M. Arzenšek, ki so z velikim trudom to delo tako modro vodili; Bog daj, da se prihodnje leto izpolni srčne želje: ućakati posvećevanja tega spominka večne hvaležnosti. Celo podjetje dela se samo z milodari, tudi gradivo, za stavbo potrebno, se je le za „Bog plačaj“ navozilo, prav po geslu: „vse za vero, dom in cesarja!“ — Lani sem vam poročal o blagoslovljenju vogelnega kamna, kar ste na strani 108 objavili, in dopadlo je to „Mirovim“ bralcem, kterih je dosti pri nas. „Dom in Svet“ je že tudi letos prinesel sliko „Griž“ z novo cerkvico itd. Kot vašega vrlega lista prijatelj, poročam tudi letos o daljnem napredku, da lahko prinesete to svojim bralcem.

Kaj dela politika.

Avstrijski škofje, ki so imeli nedavno posvetovanje na Dunaju, izdali so skupen pastirski list, ki nas v lepih besedah opominja, kako bi morali delovati za kraljestvo Božje na zemlji v lastni duši, v cerkvenih družbah, v družini, v šoli ter v časnikih. Sklepa z opominom na delavce, naj ne letajo za prekucuhi, ampak naj se oklenejo katoliške cerkve, ki je vedno skrbela za revno in delavno ljudstvo. — Deželni zbori bodo letos menda le kratko časa zborovali, ker mora državni zbor že do 1. februarja rešiti kupčijske pogodbe, ki se mu v kratkem predložé. Toraj se državni zbor kmalu po novem letu zopet snide. — Minister Steinbach je obljubil v državnem zboru, da bo skušal znižati ceno soli. Bog daj! — Dr. Gross je predlagal, naj bi se znižale obresti od državnih dolgov, da bi imeli menj plačil. Minister Steinbach je pa temu nasproti stopil, ker bi s tem država zgubila svoj kredit. Po naših mislih bi bilo pač želeti, da se znižajo obresti od državnih dolgov, pa ena sama država kaj tacega ne more izpeljati; morale bi se zmeniti vse države in obresti vse na enkrat znižati. — Zanimivo je bilo v državnem zboru, kako so se liberalci opekli s Plenerjevim predlogom. Plener je namreč predložil, naj bi se malim rokodelcem davki znižali za kaka dva milijona. Denarni minister je temu nasprotoval, pa tudi slovenski, poljski in nemško-katoliški poslanci, in sicer zato, ker je v državni blagajnici preostanka samo 600.000 gld., toraj bi se moral ali poldrugi milijon goldinarjev na posodo vzeti in od tega obresti plaćevati, ali pa bi se moralo na druge davkoplaćevalce, na kmete, hišne gospodarje itd. toliko več davka naložiti. Kmetje so še bolj siromaki, kakor rokodelci; če se že kak davek zniža, bi se moral tudi kmetom in sploh vsem malim posestnikom, ki davke težko plaćujejo. To pa ne gre, da bi se enemu davek znižal, drugemu, ki je še večji revež, pa za toliko povišal. Tako sta govorila grof Hohenwart in minister dr. Steinbach. Pa nič ni pomagalo: z nemškimi liberalci so potegnili nemški narodnjaki, antisemiti in Mladoćehi in sklenilo se je, da se vzame Plenerjev predlog na rešeto. Pri večerni seji se je pa stvar zasukala. Antisemit dr. Pattai je nasvetoval, naj se velikim tovarnarjem (fabrikantom) tisti davek več naloži, kar se bo malim rokodelcem odjenjalo.

Grof Fries je temu pritrdil in nasvetoval, naj se cela zadeva davkarskemu odseku nazaj pošlje, da stavi nove predloge o tej stvari. Zdaj so antisemiti (protijudovci), Steinwendrovci (nemški narodnjaki) in polovica Mladočehov Plenerja zapustili in njegov predlog je padel. To je hud udarec za levčarje (liberalce), ker se je vlada njim nasproti postavila in se je tudi videlo, da nobena stranka za nje ne mara. Liberalne vlade se toraj v kratkem še ni bati; kajti tudi Poljaki pravijo zmirom bolj glasno, da se z liberalci nočejo zvezati, ker se ti še v ničem niso poboljšali. Brez Poljakov pa liberalci ne morejo večine vkup spraviti. Da so Poljaki do takih mislij prišli, k temu je nekoliko pripomogel tudi prepir o koroških šolah. Kajti ko sta Gautsch in Ghon udrihala po Slovencih, so liberalci tako ploskali, da se je videlo, da še zmirom na nič drugega ne mislijo, kot na to, kako bi potlačili Slovane. Po tem takem pa tudi Poljaki od liberalne vlade nemajo nič dobrega pričakovati, zato o zvezi z nemškimi liberalci nočejo nič več slišati. — V delegacijah se je tirolski poslanec Zallinger potegnil za sv. Očeta papeža. Rekel je, da sv. Oče nemajo tiste varnosti, svobode in neodvisnosti, ki jo potrebujejo za vladanje cerkve, in naj bi tudi naša vlada na to delala, da se te razmere zboljšajo. Poročevalec knez Windischgrätz je odgovoril na to, da on iz srca želi, naj bi se te želje izpolnile, toda Avstrija v tem oziru ne more nič storiti. Želeti je, da bi Italija sama to reč povoljno poravnala. Podobno je govoril tudi minister Kalnoky; on želi papežu vse dobro, pa mi mu ne moremo pomagati, ker smo z Italijo v zvezi in prijateljstvu, tako je rekel minister. Lepe besede, pa nič ko besede, to imajo za sv. Očeta!

Ruski list „Grazhdanin“ piše za zvezo med Avstrijo in Rusijo. — Na Francoskem so obsodili nadškofa Gouthé-Soularda (Gutsulara) na 3000 frankov globe, ker je ministru pisal precej trdo pismo v zadevi francoskih romarjev, ki so bili v Rimu tepeni. Vse ljudstvo pa drži z nadškofom. in že so zanj nabrali 6000 frankov, da plača tistih 3000, v ktere je bil obsojen. — Tudi se čuje, da Francozi kupujejo v Ameriki velikijske množine žita. Iz tega se sklepa, da mislijo na bližnjo vojko. — V Braziliji je predsednik Fonseka, ki je pregnal cesarja Petra iz dežele, sramoten konec storil. Hotel je vso oblast v svojo roko dobiti, pa spuntala se je dežela Rio Grande, nazadnje so pa še vojaki predsedniku pokorščino odpovedali, in Fonseka je moral odstopiti. Zdaj je general Peixoto za predsednika izvoljen. — Na Kitajskem so se spuntali Mongolci in stopajo proti glavnemu mestu Peking. Čuje se, da so veliko kristjanov pomorili!

Gospodarske stvari.

Jabelka in njih ohranjenje. Kedar hoče človek jabelka dolgo ohraniti, da so zdrava ter sočna, ima z njimi svoj križ. Rada so gnjila ali pa se vsuše tako, da niso za oči. Na Francoskem dela se z njimi pa tako-le: Napravi se škrinja ali tudi sod, ter nasiplje na dno 5 cm. na debelo mavca, na to pa se déjo jabelka, zavita vsaka po-

sebej v papir tako, da je med njimi nekaj malega prostora. Na to lego jabelk prisiplje se z nova toliko mavca, kolikor poprej in potem se položi jabelk tudi na eno vrsto prav, kakor v prvi legi in to gre naprej gori do vrha. Na nje se nasiplje mavca, morebiti malo več, kakor poprejšnje krati in sod se zadela. Ako se potlej vzemó jabelka, treba je gledati na to, da so ona, ki še ostanejo, zmirom zakrita z mavcem. Francozje hvalijo se radi, da si ohranijo na tak način jabelka do prihodnjega meseca septembra popolnem zdrava in okusna. Če je to resnica, taka shramba bi pač ne bila pretežavna.

* * *

Razpočene ustnice in roke. Izvrstno zdravilo zoper te bolečine se napravi tako-le: Razreži mošanegarje (gambovce) z lupino vred na male kosce (peščice se odstrani), tako stori tudi z rozinami. Nato odvagaj vsacega štiri lote, deni zraven pol funta svežega, nesoljenega surovega masla in štiri lote rumenega voska in vse to v kozici praži in pridno mešaj toliko časa, da kaplja te mešanice, ako jo vržeš na žareče oglje, nič več ne zaprasketá. To mazilo se precedi skozi prt v mrzlo vodo, najbolje deževnico, tu naj se razhladi in sedaj imamo najboljšo zdravilo.

Za pouk in kratek čas.

Skrb za občni blagor.

(Spisal dr. Scheicher v Corresp.-Bl. f. d. kath. Clerus Oesterr.)

Nek ljubi tovariš v P. si že več let prizadeva, da bi privabil kar mogoče mnogo mestjanov na letovišče (kraj poletnega hlada in razvedrila za gospodo) v P. ter hvali lepote tega kraja po raznih časnikih. On je namreč načelnik nekega kluba v tem kraju, ki ima namen, tujce tje vabiti. Drugačen je pa ljubi tovariš v W. Ves vesel mi je zadnjič pravil: „Pri nas nimamo nobenih letoviščarjev (poletnih gostov). Razložil sem našim gostirjem in hišnim posestnikom, da k nam bi k večem taki prihajali, ki morajo po leti varčno živeti, da se morejo po zimi udeležiti kake mestne veselice! ne bo torej nič dobička od njih, ampak le pohujšanje. Zato jim niso dali stanovanj in smo brez njih.“

Kteri teh dveh ima prav? Ne bom obsodil nobenega, morda imata oba prav, vsak po razmerah svojega kraja. Marsikteri kraj je navezan na tiste krajcarje, ki jih od tujcev dobi, starih, lepih šeg pa itak že v tem kraju morda več ni, tedaj ga tudi tujci mnogo več pohujšati ne morejo. So pa spet drugi kraji, katerim so letoviščarji le v škodo. Ni sicer res, da bi bili vsi Dunajčani razuzdanci in brezverci. Nasprotno se včasih po vaseh slabši ljudje dobijo, proti katerim so razvajeni in brezverski mestjani še poštenjaki. Tudi je omeniti, da razuzdani letoviščarji ne marajo za pobožne kraje, njim je le za razveseljevanje, ne pa za občudovanje prirodnih lepote. Da so letoviščarji na tako slabem glasu, zahvaliti imajo najprej judovski rod, ki po leti v velikih trumah iz mesta na deželo hiti. Seveda, Judi imajo denar, zato napolnijo vsa letovišča. Kjer pa so se Judje ugnjezdili, tako

letovišče zgubi kmalu svoje krščene goste, ker tem ne ugaja, sprehajati se v semitskem zraku.

Pa naj že bo zastran letovišče kakor hoče, to je gotovo, da sta ta dva župnika skušala skrbeti za občni blagor svojega kraja, če prav vsak na drug način. To bi moralo sploh duhovnikom geslo postati. To je gotovo več vredno, kakor pa nasititi kakega cestnega berača ali pa kakemu „vandrovcu“ pomoliti par krajcarjev skozi duri. Skrb za občni blagor je toliko bolj redka postala, bolj ko je sebičnost in samopašnost kraljevati začela. Če vidimo pri občinskih in drugih volitvah, kako strastno se ljudje poganjajo, da bi bili izvoljeni, mislil bi človek: to je vendar dobro znamenje, da se ljudje toliko zanimajo za javni blagor. Toda stvar žal ni taka: goni jih večidel le gospodoželjnost ali častihlepnost ali pa sebičnost. Za revnega človeka se taki potem ne zmenijo, le mogočnim se ližejo.

V nekem bogatem angleškem mestu prišla je neka vdova s svojimi mnogoštevilnimi otroci v hudo stisko. Žlahta je ni hotela poznati, oblastnije niso našle časa, se z njo pečati, občina pa je rekla, da spada žena pod drugo sosesko, torej jej niso dolžni kaj dati. Vdova in nje otroci so od glada dobili vročinsko bolezen, ktera se je začela hitro širiti še po drugih hišah; mnogo ljudij je pomrlo in vse mesto je moralo trpeti, ker ni hotelo poznati usmiljenja do uboge vdove.

Ljudje so drug na drugega navezani in bi posameznika ne smeli pozabiti in zapustiti, ako v stisko pride; kjer iz sebičnosti tako delajo, se to ravnanje nad njimi samimi hudo maščuje.

Grozno je, kake krivice se godijo iz dobičkarije. Opozoriti hočem posebno na sramotno kupčijo z deklicami. Časniki o tem večkrat na kratko poročajo, postavodajalci pa — molčijo. Razbojnika obesijo; kdor pa s človeškim mesom kupčuje, kdor na stotine deklic z vsakovrstnimi lažmi in zvijačami na Turško zvabi in jih tam prodá v hiše sramote, takemu se malo ali nič ne zgodi. Varšavski list „Slovo“ nam poroča o tem grozne prigodbe. Iz mnogih slučajev, ki so tam popisani, jih priobčimo le en par. Neko mlado Poljakinja iz Galicije so zvalili na Turško z lažnjivo obljubo, da bo dobila službo učiteljice. V resnici pa so jo vtaknili v hišo nesramnosti. Ko je pa rekla, da rajši umrje, kakor bi se podala v tako življenje, tepli so jo pet dnij in jej nič jesti dali. Šesti dan jim je umrla. Našel se je za denar zdravnik, ki je naredil spričevalo, da je umrla vsled naravne bolezni. In da bi jo brž pokopali, rekli so, da je Judinja. Neka druga posestnica nesramne hiše pa je stvar ovadila avstrijskemu konzulatu. Kaj se je potem zgodilo, še ni znano. Neko drugo Poljakinja, Katro Adamovska iz Premisla, so zvalili v Carigrad z obljubo dobre službe. Ko pride v dotično hišo, našla je tam že 15 drugih deklet, vse iz Galicije, ki so bile namenjene, da se prodajo bogatim Turkom ali pa v hiše nesramnosti. Agenti dobijo po 600 gld. za eno. Najprej so jih turško govoriti učili, in če so med seboj po poljsko govorile, so bile tepene. Adamovska je skočila skozi okno in bežala v konzulat, kjer je vse povedala. Turška vlada je stvar preiskovala in njo so poslali na državne troške domov. Navadno se takim kupcem in agentom nič ne zgodi, ker so bogati ljudje in znajo turške uradnike podkupiti.

Skoraj ni treba dostaviti, da imajo vso to kupčijo Judje v rokah. Največ deklet privlečejo iz Ogerskega in iz poljskih dežel. Zato pa tudi ni tožnika zoper to nečloveško lumparijo. Kjer se pa kakemu Judu le najmanjša krivica zgodi, vpijejo vsi judovski časniki na pomoč, ministri in vojaki se skličejo na noge, da morajo krivico poravnati. Kristjani pa nimajo toliko srčnosti, da bi se potegnili za svoje ljudi! Če pojde tako naprej, bojo še krščanski narodi vsi judovski sužnji postali.

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Pri Mlečniku v Beli se je obesil hlapec Andrej Štrukelj. — V Korpičah pri Podklostru je zgorela Froešelnova ogljarna. — Posebna komisija iz deželnih poslancev in odbornikov je pregledala Dravske stavbe. V Bilčovsu so Dravo tako uravnali, da imajo kmetje veliko škode, pa morajo še plačevati za to. Zdaj se bodo v pravdo podali, če bo kaj pomagalo. — Več oseb iz Korpič se je izselilo v Ameriko. — Podturjem je otrok zažgal kopo turšične slame; zgorelo je več kop, pa tudi vas bi bila zgorela, ko bi bil veter. — Pri občinskih volitvah je slovensko-katoliška stranka zmagala v Dravogradu, v Vesici pri Bilčovsu in po trdem boju tudi v Libučah. Ves trud Pliberčanov je bil zastoj. — V Svečah je ostalo razmerje staro. Voljenih je 7 naših in 5 nasprotnikov. — V Svetni vesi je pritiskal vodja Bistriških fužin na vse tiste, ki imajo pri fužini kaj zaslužka, tako, da je bilo vse razburjeno in se je morala volitev odložiti. Obširneje o tem poročali bomo po dovršeni volitvi. — Tudi v Hodišah je naša stranka sijajno zmagala. Slava zavednim kmetom! — Na Ziljski Bistrici snujejo slovensko posojilnico. Dne 6. t. m. so imeli posvetovanje o tej zadevi. Želimo dobro srečo! — Pogorel je Staudacher pri Mostiču. — V Gradcu se je obesil neki Matija Bürger, doma iz Žrelca pri Celovcu.

Na Kranjskem. V Leskovcu pri Krškem so štirje gospodarji pogoreli. — Vagoni so zmečkali nekega delavca na Ljubljanskem kolodvoru. — V Cerovcu pri Novem mestu je utonil 2leten otrok. — Pri Medvodah je 15leten mizarsk učenec ubil 19letnega tovarša. — Došel nam je roman „Od pluga do krone“. Kedar ga preberemo, hočemo svojo sodbo izreči.

Na Štajerskem. V Hrastniku se je ubil delavec Janez Kolar. — Pri Mariboru se je obesil 74letni viničar Vrblach. — Vlak je povozil nekega delavca pri Poličanah. — Prenehala bo knez Windischgrätzova glažuta v Oplotnici. Delala je v zgubo. — V Ljutomeru je v pokoj stopil učitelj Postružnik po 50letnem delovanju. Mož je katoličan in Slovenec, poštenjak, od vseh spoštovan. Učitelj stare šole! — V Laškem trgu je napravila podružnica sv. Cirila in Metoda lepo veselico. Nemškutarji pa delajo tam trdo nemško šolo, ktero bo podpiral nemški šulferajn. — Ameriško vino, to je vino, ki se je na spodnjem Štajerskem pridelalo iz ameriških trt; je bojda prav dobro in močno. — Zgorela je Sletna deklica v Cvetkovcu pri Št. Lenartu. — Došel nam je „Národní koledar“, ki ga je izdal tiskar Drag. Hribar v Celju. Berilo je prikladno in mično, tudi ima več lepih slik. Velja 45 kr. —

Novo mašo so imeli na Prihovi. — Pogorel je Zbeg v Zlogoni pri Čadramu. — Odprla se je nova železniška postaja na Grobelnem pri Št. Jurju. — V Dobrovljah se je turšica s kozolca podrla na 18letno deklo in jo ubila. — Pogorel je Kramberger v Jarenini. — Utonil je neki berač pri Ormožu. — Na Vranskem je neki kmetski fant žandarja s kolom udaril in ga močno ranil. — Tatovi so ulomili pri Satlerju v Izvancih in odnesli blaga za 250 gld. — Pogorel je Lužnic v Gaberku pri Šoštanju. Zažgal je nek blazni človek. — Na Pragarskem so vagoni stlačili delavca Gaiserja. — Na smrt obsojen je Martin Lah iz Jurjevca pri Ptuj, ker je ubil svojega tasta Šalamona. — Mrtvo novorojeno dete so našli v Klučarovu. Za mater še ne vejo.

Na Primorskem. Pogorela je vas Drežnica, vsega 21 hiš in več drugih poslopij. Tisti, ki so bili zavarovani pri banki „Slaviji“, so denar precej dobili. — V Trstu je umrl prejšnji župan dr. Bazoni. — Slovenska posojilnica v Trstu je že začela delovati. Želimo mnogo sreče!

Po drugih deželah. Umrla sta za pljučnico Nj. cesarska visokost nadvojvoda Henrik in njegova soproga baroninja Waideck. Cesarski dvor je v veliki žalosti zaradi te nepričakovane nesreče, in z njim zvesti avstrijski narodi.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Simon Greiner, dosedanji provizor v Št. Jakobu pri Celovcu, je imenovan za župnika in č. g. Franc Formas, župnik v Bleiberskih rovtah, je dobil faro Lieding. Č. g. Jož. Homan je premeščen za kaplana v Št. Mohor. Č. g. Jan. Pečnik, župnik v Podgorjah, je stopil zaradi bolehnosti v stalni pokoj.

Loterijske srečke od 5. decembra.

Gradec	15	81	58	80	68
Dunaj	73	27	57	62	59

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:	
pšenica po . . .	7 gld. 25 kr.
rž	6 " 70 "
ječmen	4 " 20 "
oves	2 " 40 "
hejda	4 " 40 "
turšica	3 " 60 "
pšeno	6 " 70 "
proso	— " — "
grah	— " — "
repica	1 " — "
fižol, rudeči . .	5 " 40 "
Deteljno seme — do — gld.	100 kil.

Sladko seno . .	2 gld. 40 kr.
kislo	1 " 80 "
slama	1 " 50 "
meterski cent (100 kil).	
Frišen špeh kl. —	gld. 58 kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "
Navadni voli . .	100—160 gld.
pitani voli . . .	120—190 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod moliti navajeni. — 100 iztisov volja 30 kr., po pošti prejetih 40 kr.

P. n. cerkvenim predstojništvom!

Izdelovanje novih altarjev, tabernakeljnov, prižnic, sv. grobov, križevih potov itd. po naj-novejših uzorcih in cerkvenih predpisih, kakor tudi razna popravila kar mogoče po ceni prevzame hvaležno podpisani. V obrtno dvorano (Gewerbehalle) v Celovcu je podpisani za letošnjo božično razstavo poslal nekaj vzorcev svojih križevih potov.

Rattendorf, (p. Jenik) v Ziljski dolini.

Tomaž Waldner,
umetni cerkveni mizar.

KAVA

je letos dobro rodila in se daje boljši kup, kila po 145 kr. in više, kakor je sorta.

MOKA

iz parnega mlina delniške družbe v Pešti.

NATORNA VINA,

rudeča, bela, v sodih po 56 litrov in več.

Za pošteno, pristno blago se jamči.

Kupčija za tržaško blago, zabelo moko in vino:

AMAND PROSEN

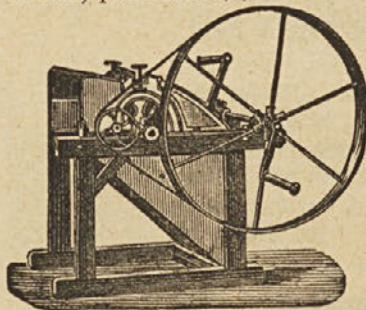
v Celovcu, kosarske ulice šte. 24.

Kramarjem se daje blago nekaj ceneje.

Kmetija je na prodaj v Homčah, obsegajoča hišo s hlevom in skednjem. Posetje ima 50 birnov in vsega sveta vkup 57 oralov in 293 sežnje. Posetstvo je cenjeno na 4500 goldinarjev brez inventara, ki pa se tudi lahko kupi, ako to kdo želi. Natančneje o tem pove Mih. Ilgo, p. d. Deutschmann, v Homčah, pošta Doberlaves.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice, koruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, reporeznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje!
Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

Močnejšega, od 14 do 17 letnega učenca
sprejme v svojo kolarsko delavnico, v kateri izdeluje navadna in tudi ličnejša kolarska (radarska) dela **Jožef Vogrin, kolar v Železni Kaplji.**

C. kr. izločlj. privilegirana

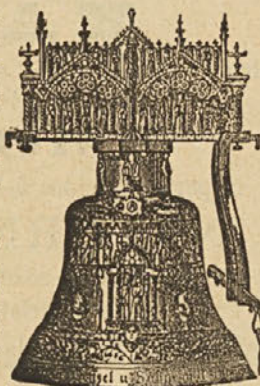
Zvonarna

Jan. Denceljnovih sinov v Mariboru

se priporoča častitej duhovščini za izdelovanje zvonov vsake velikosti in uglasbe, iz najfinejšega blaga, in jamči za čisti glas in pravilno izvršbo.

Tudi se prodajajo svečniki, ki so zlatim podobni, in zvončki za postrežnike pri Božji službi in pri vходу v zakristijo.

Mnoga pohvalna pisma so na razpolaganje.

Ustanovno leto 1820.

Srebr. svetinja v Parizu 1878.

Čast. diploma na Dunaju 1873.

Insam
in
Prinoth

Št. Urh
v Gröden, Tirolsko
se priporočata za
cerkvena dela
iz lesa

kakor: altarje, prižnice, krstiča, spovednice, postaje pri križevih potih, svetnike, božične jaslice itd. itd.

Vse prav po ceni.
Ceniki se pošljejo zastonj.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerndorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot, domače sukno (loden) koroško, tirolsko, štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in šepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prtenina (platno) in kotenina
v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.

Proč z navadno kavo, kupujte Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeluje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika **Seb. Kneippa** edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu
na Bodenskem jezeru.

Velečast. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca. Kneippova kava pa ima **veliko redilno moč**, pomiri živce in je dosti **boljši kup**. Komur bi se ta kava ne zdel dovolj okusna, naj jej pri-meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so štirivoglati in rudeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponveca, podoba in podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših specerijskih prodajalnicah v Celovcu.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.